

Flyghistoria i Västerås

Flygverksamhet har funnits i Västerås sedan 1920-talet, både som en intressant framtidsbransch och allmännyttig serviceverksamhet. Det började som en militär försöksverksamhet, som snart blev Fl, en väl etablerad flygflottilj med stor central verkstad (CW) och verkstadsutbildning vid Johannisberg.

Efter drygt 50 år av militär verksamhet (Fl upphörde 1983), finns det sedan 1970-talet en omfattande civil flygverksamhet i Västerås, både som allmänflyg, charter och linjetrafik. SAS har haft reguljär daglig trafik till Köpenhamn sedan 1976. Utbildningstraditionen lever också kvar genom Hässlögymnasiet med närmare 400 elever för yrken inom branschen.

Nu på 2000-talet handlar verksamheten i Västerås-Hässlö fortfarande om flygrelaterad utbildning (Hässlögymnasiet), om ett stort flygande museum (CW-Hässlö), om en alltmer utvecklad linjetrafikservice till allmänheten och näringslivet (Västerås Flygplats AB), samt om privat klubb verksamhet (vid Johannisberg). Numera är cirka 150 personer anställda vid verksamheter som har flyganknytning vid Hässlö, varav cirka 80 vid Hässlö-gymnasiet (plus cirka 450 elever), cirka 50 vid Västerås Flygplats AB samt ett 20-tal vid flera olika flygfrakt-företag och andra kringverksamheter. Totalt finns närmare 400 anställda vid de 30-tal företag på Hässlö.

Flygartraditionen förvaltas bra av flygklubbarna i Västerås. Inte minst genom Västerås Flygmuseum, men framför allt genom de aktiviteter och program som klubbarna och museet genomför. Enligt en undersökning år 1999 vill den absoluta merparten av västeråsarna (96 % av de som svarade) att flyget på Hässlö ska utvecklas. Merparten av företagen sa också: "Gärna så långt det är kommersiellt och miljömässigt fördelaktigt".

En lång historia...

Flyget i Västerås etablerades på allvar strax efter första världskriget. Regeringen ville etablera "en lufthamn" för landets första militära flygkår. Den borde förläggas vid Mälaren "en bit innanför huvudstaden".

Valet stod mellan Ekoln söder om Uppsala och Västeråsfjärden. Det blev Västerås, där staten dessutom redan ägde två stora herrgårdar vid Mälaren sedan århundraden; Hässlö gård och Johannisbergs gård; båda med stora plana marktytor.

Hässlö gård ser man från Björnön, det populära friluftsområdet sydöst om staden, medan Johannisbergs gård finns på den västra sidan, mellan Djuphamnen och Lövudden.

Kombinationen passade bra för den militära uppbyggnaden, både för sjö-flygplan vid Öster Mälarstrand och med två gräsflygfält för skolverksamhet, utbildningsverksamhet och verkstadsuppbyggnad.

Men det var framförallt under 40-talet, årtiondet runt andra världskriget, som verksamheten utvecklades för vad som då kallades Fl eller Kungl. Västmanlands Flygflottilj. Jaktplan och några svenska bombflygplan anskaffades, men framförallt samlades nödländade amerikanska bombplan på Hässlö under krigets slutskede.

Under perioden som kallas "det kalla kriget" var Fl en profilerad "nattjaktflottilj", först med propellerplan, men från 1967 med en modifierad variant av J 35 F Draken som främsta stolthet. Det blev hela 54 år, från 1929 till 1983, som Fl var en av Sveriges första och största flygflottiljer med chefen/översten boende längst i söder på Hässlö gård. Samtidigt fanns också en omfattande

utbildningsverksamhet av flygmekanikerelever, framförallt på Johannisberg-sidan. De flesta unga pojkar bodde då hos KFUM på Lövudden och Johannisbergs Herrgård.

CVV är en välkänd förkortning för flygvapnets Centrala Verkstäder i Västerås. Den unika stora hangaren, byggt 1936-38, fungerade som service- och utrustningshangar till och med Draken-epoken inom Flygvapnet. Numera finns Västerås Flygmuseum i hangaren. Museet är ett "levande museum" som gärna medverkar vid flygdagar runt om i Sverige och även utomlands. Dessutom finns ett par flygfraktföretag i CVV-hangaren. Flygmuseet är bildat av sex flygklubbar och några privata flygföretag.

Efter F I-epoken tog F 16 i Uppsala över ansvaret för Hässlö-basen 1984 och veteranerna bildade F I:s kamratförening. Genom FortF ägde staten banor och förråd fram till 1990-talets slut. Numera ägs merparten av det över tre kilometer långa och ca två km breda Hässlö-området av Västerås Stad och Västerås Flygplats AB.

Hässlögymnasiet finns i de ombyggda och utökade lokalerna efter FI. Redan 1987 bildades Hässlö-gymnasiet, även kallat ACS, Aviation Collegie of Sweden i F I s lokaler. Skolan för utbildningstraditionen vidare från Johannisberg, FI på Hässlö och CVV. Officersmännen blev Hässlö Wårdshus och exercisplanen blev en fin korthåls-golfbana. Andra byggnader har anpassats till en rad olika verksamheter bland ett 30-tal företag.

Västerås Flygplats AB vid Hässlö (VST) är numera främst en regional-internationell flygplats med växande civil trafik till och från västra Mälardalen. Runt omkring VST bor cirka 450 000 människor i vår "närmiljö" eller med max 45 minuters resa på marken. Många affärsresenärer anser det vara en stor fördel med det korta avståndet och enkla hanteringstiden vid flygplatsen. För chartertrafik och lågprisflyg räknar VST med ett gott intresse från 2,5 miljoner innevånare som bor inom 10 mil/90 minuter runt Mälardalen inklusive de närmaste delarna av Stor-Stockholm. Förhoppningsvis kommer den förbättrade trafiken på Mälärbanan att medverka till flygplatsens utveckling.

Internet länkar

Västerås Flygmuseum	http://home.swipnet.se/~w-63829/vfm/
Swedish Veteran Wing	http://home.swipnet.se/~w-38122/
F I Kamratförening	http://user.tninet.se/~jwn784h/kamrat.html
Eskilstuna Flygmuseum	http://hem.passagen.se/sffsto/eskil/eskilstu.html
Vallentuna Aviatörförening	http://www.abc.se/~m9963/vaf.html
Hässlögymnasiets Elevförening	http://www.vasteras.se/hasslogymn/
Västerås Flygklubb	http://www.ksak.se/klubbar/VasterasFK/index.html
Västerås Segelflygklubb	http://www.ksak.se/klubbar/VasterasSFK/Pages/framsida.htm
Västerås Modellflygklubb	http://www.hobby.se/SMFF/VasterasMFK/Vasteras.html